

LUONNOS

Digitalisoinnin ja ICT-toiminnan linjaukset maakunta- ja sote-uudistuksissa

Hallituksen strategiaistunto

12.9.2016

Esityksessä

- Maakunnan sote-palvelujärjestelmän digitalisaatiota ja palveluekosysteemiä koskeva tavoitetila ja palveluekosysteemien rakentamisen periaatteet
- Digitalisaatiota ja sen hyödyntämistä koskevat periaatteet
- Maakunnan ICT-toimintaa ja Sote-ICT:n kehittämistä koskevat linjaukset
- Tiekartta toimeenpanoon
 - tiekarttaa täydennetään valmistelun edetessä
 - rahoituspäätökset tehdään erikseen kustannushyötyanalyysin ja investointilaskennan perusteella

Kerroksellisiin ekosysteemeihin perustuva rakenne

- Julkinen hallinto on palvelualusta, johon erilaiset julkiset ja yksityiset sekä järjestöjen palvelut sekä ihmisten omat ratkaisut ja oma datan tuottaminen liittyvät
- Kunnat - maakunnat - valtio muodostavat ihmisten ja yritysten elämää ja tavoitteita helpottavan yhtenäisen palvelualustan
- Palvelualustassa julkisen vallan rahoittama ja ylläpitämä tieto- ja järjestelmäydin
- Palvelualustaan liittyy eri tasoisia julkisten ja yksityisten palveluiden palvelukerroksia
- Kerrokset ja niissä olevat sovellukset liitetään toisiinsa yhteentoimivilla rajapinnoilla ja datan ja tiedon yhteentoimivuudella
- Palvelut ovat saavutettavissa kansallisen palveluväylän kautta

Maakunta ja sote palvelualueustana - kerroksellinen palveluekosysteemi

Kerroksellisen ekosysteemin periaatteet

- **Tieto- ja tietojärjestelmäydin:**
 - perustietovarannot ja julkisen hallinnon palveluna ja palvelualustana mahdollistavat julkiset tietojärjestelmäratkaisut: esim. sote-palveluissa Kanta-alusta (ml. OmaKanta), ODA. Järjestämävastuussa olevan toimijan tieto- ja tietojärjestelmäratkaisut
 - Julkinen valta ja maakunnassa maakunta järjestäjänä ylläpitää. Julkinen valta (valtion/maakunnan rekisterinpitäjänä). Haetaan yhteisiä ratkaisuja
 - Ydin kaikkien palveluntuottajien ja asiakkaiden käytettävissä laissa säädetyillä perusteilla.
- **KAPA, kansallinen palveluytlä (tiedon välityskerros):**
 - tiedon ja palveluiden yhteentoimiva liittäminen ytimeen ja eri palveluiden välillä
 - yhteiset digitaalisen infrastruktuurin ratkaisut (yhteiset palvelunäkymät, tunnistamisratkaisu, valtuutusten ja roolien hallinta)
 - Kapa-laissa säädetty järjestämisen ja tuottamisen vastuu, Kapa -viranomainen
- **Tieto- ja datakerros:**
 - muu kuin perustietovarantoon kuuluvat viranomaistiedot ja raakadata.
 - asiakkaiden raakadata, jonka asiakkaat keränneet ja tallentaneet sellaisiin sovelluksiin, joissa se on palvelukerroksen ja järjestäjänkin käytettävissä
 - lakiin perustuen julkiset viranomaiset
 - tiedon toissijaisen käytön mahdollistava operaattori ja tiedon toissijaista käyttöä koskevat
- **Palvelukerrokset:** yksityiset ja julkiset sekä järjestöjen palvelut, itsepalvelu- ja omadataa keräävät ja hyödyntävät ratkaisut. Julkinen valta tuottajana ylläpitää osaa palveluita
 - julkisen vallan tuottamat palvelut
 - julkisen vallan järjestämävastuulla olevat, yksityisten tuottamat palvelut
 - ekosysteemiin liitetyt yksityiset palvelut
 - itsepalvelu- ja omadata -pohjaiset sovellukset markkinaperusteisesti, mahdollisuus toimittaa tietoa palveluntuottajille ja järjestämävastuulliselle sekä omadata -kokonaisuuksiin

Tiedon käyttöä koskevat periaatteet

1. Tieto on tietosuoja ja salassapitoa koskevien mahdollisimman yhtenäisten säännösten puitteissa edelleen hyödynnettävissä avoimen datan periaatteilla digitaalisessa muodossa
2. Tieto kerätään vain kerran
3. Tieto ja data on käytettävissä asiakkaan koko palveluketjussa hoidettaessa ihmisen tai yrityksen asiaa vireillepanon tai toimeksiannon perusteella
4. Annetaan itsemääräämisoikeutta asiakkaille ja luodaan selkeät oletusarvosäännöt tietojen hyödynnettävyydestä

Digitalisoinnin periaatteet

- Maakuntien toiminnan ja sosiaali- ja terveydenhuollon määrätietoisessa digitalisaatiossa sovelletaan valtiovarainministeriössä osana hallituksen digitalisoidaan julkiset palvelut -kärkihankkeessa vuonna 2016 koottuja julkishallinnon yhteisiä digitalisoinnin periaatteita:
 1. Kehitämme palvelut asiakaslähtöisesti
 2. Poistamme turhan asioinnin
 3. Rakennamme helppokäyttöisiä ja turvallisia palveluita
 4. Rakennamme asiakkaalle hyötyä nopeasti
 5. Palvelemme myös häiriötilanteissa
 6. Pyydämme uutta tietoa vain kerran
 7. Hyödynnämme jo olemassa olevia julkisia ja sähköisiä palveluita.
 8. Avaamme tiedon ja rajapinnat yksityisille ja kansalaisille
 9. Nimeämme palvelulle ja sen toteutukselle omistajan
- Lisäksi lähdetään siitä, että:
 1. Asiakas on tärkein - asiakkaalle ja yhteiskunnalle annamme valinnan ja päätöksenteon tueksi laadukasta ja vertailukelpoista tietoa - digitaalisesti
 2. Palvelut kokoamme helppokäyttöisiksi, yhteensovituiksi kokonaisuuksiksi asiakkaan tarpeiden mukaan
 3. Palvelut tarjoamme asiakkaalle paikkariippumattomasti niin, että ne ovat saavutettavissa verkon yli ja myös mobiiliratkaisuilla
 4. Digitaalisilla ratkaisuilla tuemme asiakkaan osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta.

ICT:n kehittämistyötä koskevat periaatteet

- **1) Toiminnallisen kehittämisen periaate:** Kaikki ICT -ratkaisut ja niiden kehittäminen tehdään ensisijaisesti toiminnan kehittämishankkeina, joilla pyritään mahdollisimman korkeaan käytettävyyteen ja toiminnalliseen ja taloudelliseen hyötyyn. Tämä varmistetaan kustannushyöty -analyysillä ja investointien kannattavuuslaskelmilla. Julkisen sektorin ICT-toimintojen ja uusien maakuntien mahdollisuudet hyödyntää näitä analyysivälineitä turvataan.
- **2) Palveluekosysteemiin liittämisen periaate:** Kaikki ICT -ratkaisut ja toiminnan kehittäminen liitetään monikerrokselliseen palveluekosysteemiin
- **3) Skaalattavuuden periaate:** Kaikki ratkaisut ja kehittämishankkeet valmistellaan, kilpailutetaan ja toteutetaan skaalattavina eli kehitettävät ratkaisumallit ja ratkaisut on otettavissa käyttöön kaikissa maakunnissa. Tätä skaalattavuuden periaatetta ryhdytään soveltamaan jo vuosina 2016-2018 olevana valmisteluaikana toteutettavissa hankkeissa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MAAKUNTAUUDISTUS

ICT-linjauksia suunnittelua varten

Luonnos 1.9.2016

ICT-LINJAUKSIA JATKOSUUNNITTELUA VARTEN

Linjausten valmistelun lähtökohdat

- Linjaukset on valmisteltu maakuntauudistuksen ICT-palvelujen järjestämiseen liittyvien tehtävien ohjausta sekä niiden organisoinnin jatkosuunnittelua varten
- Linjaukset on esitetty maakuntauudistukseen liittyvissä lakiehdotuksissa (29.6.2016) esitetyillä termeillä (järjestäjä, maakuntakonserni, maakuntien palvelukeskukset)
- Valmistelun painopisteenä järjestämisvastuussa olevan maakunnan perustamiseen ja toiminnan jatkuvaan kehittämiseen liittyvät linjaukset
- Linjauksissa on pyritty huomioimaan voimassa olevat kansalliset julkisen hallinnon tietohallintoa koskevat linjaukset sekä tiedossa olevat säädösmuutokset (mm. EU tietosuoja-asetus)
- Valmistelussa on pyritty ymmärtämään, miten maakunnan on ajateltu toimivan
- Linjausten lähtökohtana on, että **maakuntien yhteinen ICT-palvelukeskus** perustetaan
- Maakuntauudistuksen toteutus edellyttää jäljempänä esitettyjen linjausten täytäntöönpanoa
- Linjauksia on käyty läpi seuraavissa ryhmissä: MaakuntaDigi (19.8.), DigiNyt (22.8.), SoteDigi (24.8.) sekä Tietokeko (25.8.)

KÄSITTEET

- **Maakunta:** Maakunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jolla on alueellaan itsehallinto siten kuin siitä maakuntalaissa säädetään. Tehtävien hoidosta järjestämistä vastuussa oleva maakunta vastaa asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamistavasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä
- **Maakunnan palvelulaitos:** Maakunnan palvelulaitos on julkisoikeudellinen laitos, jonka tehtävänä on tuottaa maakunnalle sille järjestämistä vastuunsa perusteella osoittamat tehtävät. Maakunnassa on yksi palvelulaitos, jolla voi olla tytäryhteisöjä
- **Maakuntakonserni:** Maakunta tytäryhteisöineen muodostaa maakuntakonsernin
- **ICT-palvelukeskus:** Tieto- ja viestintäteknisten palvelujen palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa tietohallinto-, kehittämis-, integraatio- sekä tietojärjestelmä- ja tietotekniikkapalveluja maakunnille ja valtion viranomaisille. Palvelukeskus on maakuntien ja valtion yhteisesti omistama osakeyhtiö, jonka tehtävänä on hankintalain tarkoittamana sidosyksikkönä tuottaa itse tai hankkia ostopalveluina asiantuntija- ja tukipalveluja maakunnalle sekä maakuntakonsernin tytäryhteisölle ja maakunnan palvelulaitokselle sekä valtion viranomaisille siltä osin kuin nämä eivät toimi kilpailutilanteessa markkinoilla.

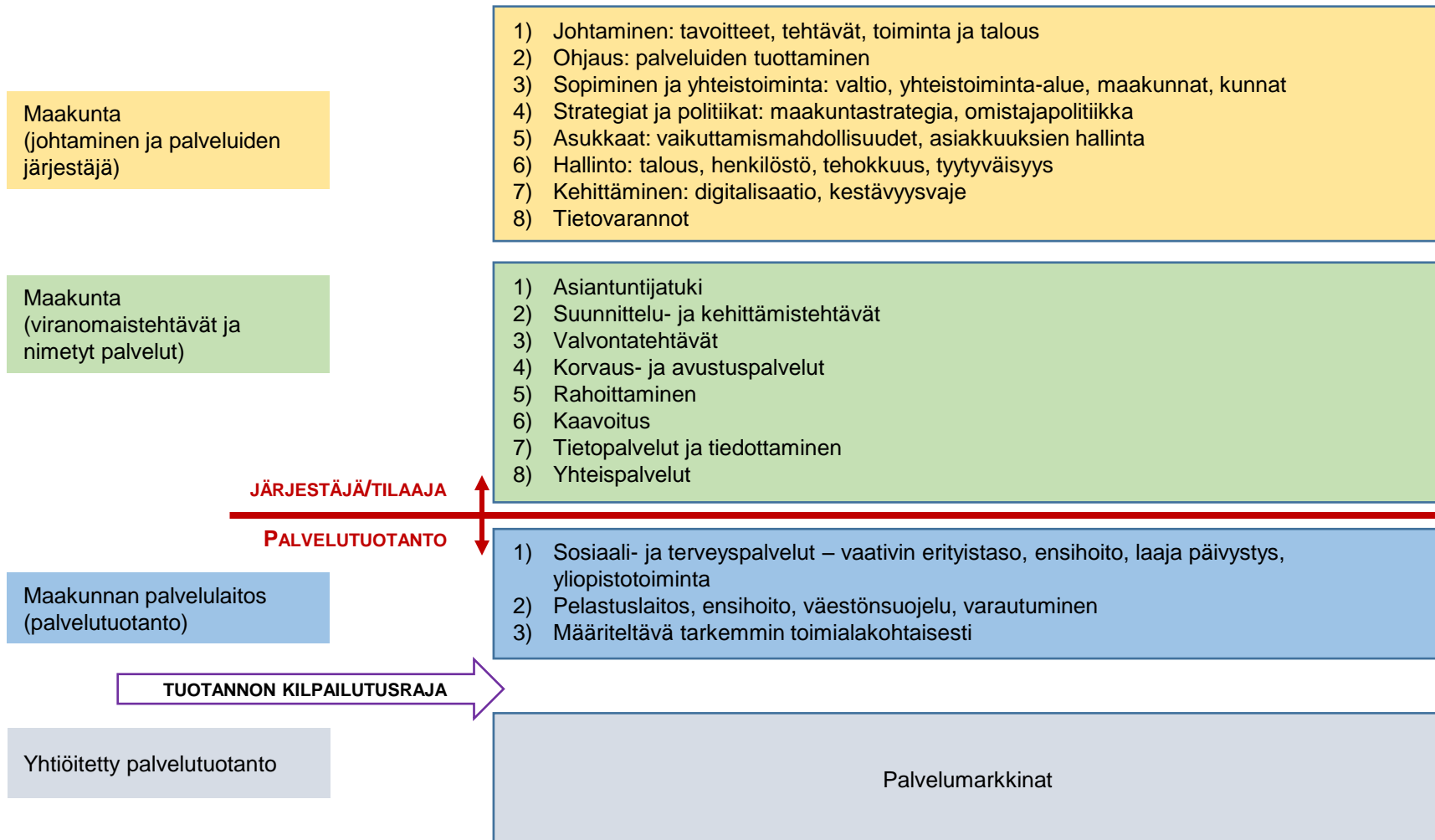

LINJAUSTEN KOHDENTUMINEN

	Sosiaali- ja terveydenhuolto	Pelastustoimi	Ympäristöterveydenhuolto ja elintarvikevalvonta	Aluekehittäminen ja sen rahoitus	Alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus	Elinkeinoelämän ja maaseudun kehittäminen	Työ- ja elinkeinopalvelut
Maakunta (järjestäjä)	<p>Tehtävä: vastaa asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimintojen (1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamisesta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomais- ja kuuluvan toimivallan käyttämisestä</p> <p>Yhteispalvelujen alueellisen järjestämisen kehittäminen</p> <p>MAAKUNTAA KOSKEVAT LINJAUKSET (MaakuntaDigi)</p>						
	Sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijajätki kunnilla ja ehkäisevät palvelut	Alueellinen varautuminen Onnettomuuksien ehkäisy Valistus ja neuvonta	Terveystieteiden ja elintarvikevalvonta sekä eläinlääkärin palvelut Ympäristötieteen ja ympäristöterveydenhuollon palvelut	Aluekehittämisen ja elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen	Alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen	Maatalous- ja maaseudun kehittäminen Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä	Yritys- työ ja elinkeinopalvelujen järjestäminen Kotoutamisen edistäminen
	Alueellinen alkoholihallinto	Pelastustoiminta	Ympäristötietouden parantaminen	Aluekehittämistä koskeva linjaukset	Alueiden käytön ohjausta koskeva linjaukset	Elinkeinoelämän kehittäminen	Työ- ja elinkeinopalveluja koskeva linjaukset
Palvelulaitos (tuottaja)	Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva linjaukset (SoteDigi)	Pelastustoimea koskeva linjaukset	Ympäristöterveydenhuoltoa koskeva linjaukset			Elinkeinoelämän kehittämisestä koskeva linjaukset	
Muut tuottajat (valinnanvapaus)	Perustason palvelut	Sopimuspalokunnat					

MAAKUNNAN TOIMIJAKERROKSET JA TEHTÄVÄT

LINJAUSALUEET

1. MAAKUNTA TOIMII DIGITAALISESTI

2. ASIAKKAAN TIEDOT OVAT KÄYTETTÄVISSÄ

3. YHTEISILLÄ ICT-PALVELUILLA TOTEUTETAAN MAAKUNTIEN
JÄRJESTÄMISTEHTÄVÄT

4. ICT-PALVELUKESKUS TOTEUTTAA YHTEISET ICT-PALVELUT

5. KANSALLISELLA OHJAUKSELLA VARMISTETAAN MUUTOKSEN
TOTEUTUS

MAAKUNTAUUDISTUKSEN ICT-LINJAUKSET

Keskeiset linjausehdotukset:

1. Maakuntien toiminnalle asetettuja tavoitteita toteutetaan/tuetaan maakuntien yhteisillä kansallisilla ICT-palveluilla
2. Ensimmäisessä vaiheessa järjestetään maakuntien uusia asiakaslähtöisiä ja digitaalisia prosesseja tukevat palvelut sekä käynnistetään niiden toteutuksen vaatima valmistelu
 - Maakuntien asiakkuudenhallinta
 - Maakunnan (järjestämisvastuullinen) johtamista ja valtion maakuntien ohjausta tukevat tiedot sekä tiedon hyödyntämistä tukevat välineet
3. Valtakunnallinen ICT-palvelukeskus perustetaan tuottamaan kansalliset palvelut
4. Maakuntien tietohallinnon kansallinen ohjaus on yhdellä ohjaustoiminnolla
5. Maakuntauudistuksen valmistelua johdetaan ja rahoitetaan ohjelmana

1. MAAKUNTA TOIMII DIGITAALISESTI

Linjaus 1: Asiakas saa halutessaan kaikki maakunnan palvelut sähköisenä

- Maakunnat järjestävät toimintansa siten, että asiakkaalle mahdollistetaan sähköisten palveluiden käyttö kaikkien maakuntien palvelujen osalta mahdollisimman kattavasti
- Asiakkaiden palvelut kehitetään kansalliseen palveluarkkitehtuurin tukeutuvaksi yhden luukun palvelumalliksi, joka toteuttaa digitalisoinnin periaatteet

Linjaus 2: Maakunnan päätöksenteko perustuu sähköisiin käytänteisiin

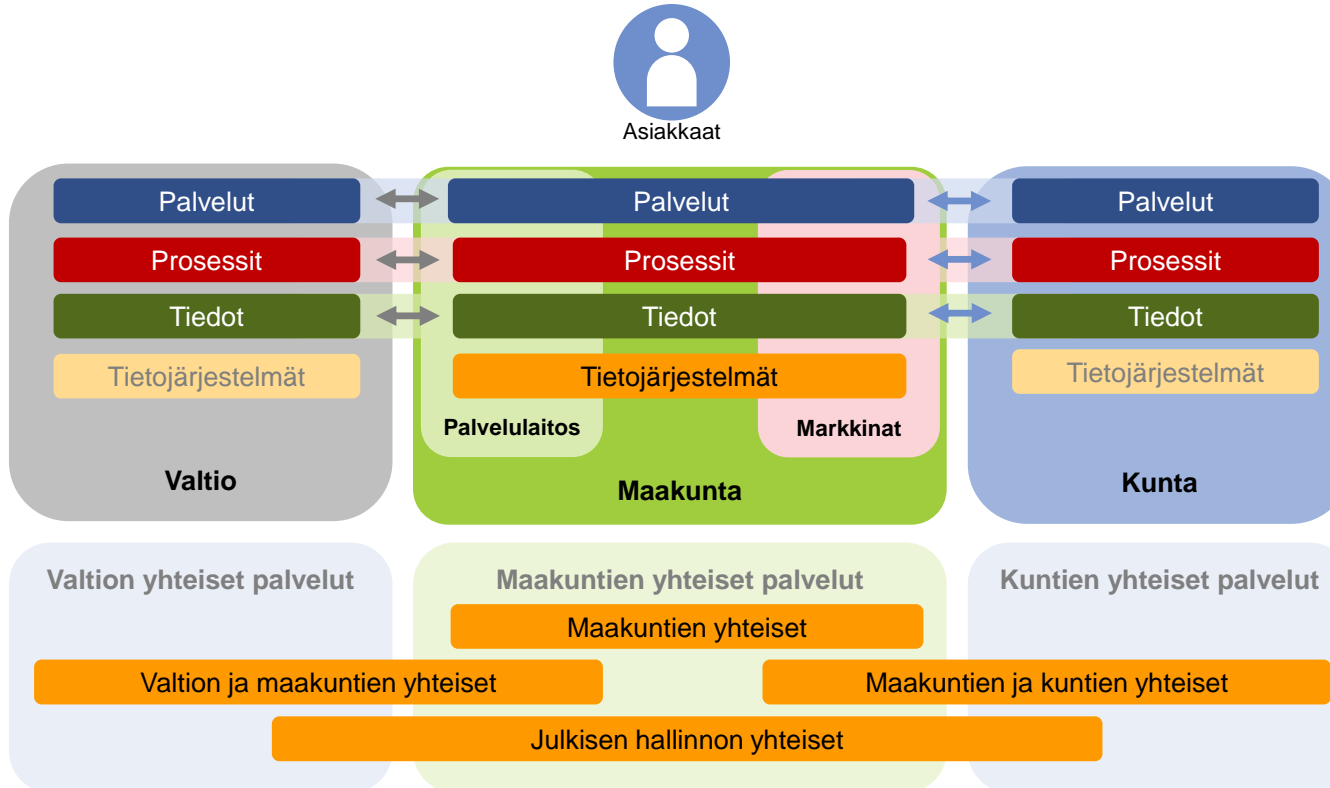
- Maakuntien päätöksenteko sekä viestintä perustuvat ensisijaisesti sähköisiin käytänteisiin (esim. toimielintyöskentely, asianhallinta, sähköinen päätöksenteko, viestintä, demokratia ja äänestäminen) – oma linjaus: sähköinen toimintatapa

Linjaus 3: Toteutetaan maakunnan (järjestämisvastuullinen) prosessit ja arkkitehtuuri

- Maakuntien (järjestämisvastuullinen) toiminnalle asetettujen tavoitteiden ja maakuntien tarvitsemien **ICT-palvelujen suunnittelu edellyttää perustaksi, yhteistä käsitystä maakuntien palveluista ja niitä toteuttavista prosesseista → mikäli maakuntien toimintaan halutaan yhdenmukaisuutta pitää olla malli, joka yhdenmukaisuuden määrittää ja jonka kautta yhdenmukaisuuden toteutumista ohjataan**
- Maakunta- ja sote-uudistuksen jatkovalmistelu edellyttää maakunnan (järjestämisvastuullinen), palvelulaitoksen sekä muiden tehtävien toteuttamiseen perustettavien/organisoidavien rakenteiden välisen tehtäväjaon tarkentamista
- Esivalmisteluvaiheessa suunniteltavan maakunnan tavoitteellisen arkkitehtuurin tulee sisältää vähintään kuvauksen:
 - Asiakkaiden palveluprosesseista
 - Talouden ja toiminnan suunnittelu, ohjaus- ja seuranta (mm. palvelupaketit)
 - Tilaus-, hankinta- ja sopimushallinta
 - Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen väliset rajapinnat
 - Tietointegraatiot, tietojärjestelmien rajapinnat

MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELUN TARVITSEMA ARKKITEHTUURI

Toiminta

- Johtaminen, seuranta ja ohjaus
- Talouden ja toiminnan suunnittelu
- Palvelujen tilaus ja hallinta
- Palveluketjut
- Rajapinnat muuhun toimintaympäristöön

Tiedot

- Johtamisessa tarvittavat tiedot
- Palvelujen hankinta- ja seurantatiedot
- Asiakkuudenhallinta
- Palveluketjut
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedot (maakunta – kunta)

Tietojärjestelmäpalvelut

- Johtaminen, suunnittelu ja seuranta
- Asiakkuudenhallinta
- Hankinta/tilaus
- Julkisen hallinnon yhteiset palvelut
- Toimialan yhteiset palvelut
- Maakuntien yhteiset palvelut
- Maakuntien ja kuntien yhteiset palvelut

2. ASIAKKAAN TIEDOT OVAT KÄYTETTÄVISSÄ

Linjaus 1: Toteutetaan maakunnan asiakkuudenhallinta

- Maakuntien toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää nykyistä parempaa kokonaiskuvaa julkisten palvelujen asiakkaista ja heidän tarpeistaan (kaikkien maakuntien tehtävien osalta, ei vain sote-palvelut)
- Maakunnan yhteisten asiakkuuden hallinnan suunnittelu toteutetaan kahdella tasolla: 1) maakunnan tarvitsema asiakkuuden hallinta ja 2) palveluketjujen tarvitsema asiakkuudenhallinta (asiakkaan näkökulmasta palveluketjuihin osallistuu maakuntien lisäksi muita toimijoita)
- Määrittelyssä keskeistä järjestämisvastuun ja asiakkuuden hallinnan kytkeminen toisiinsa
- **Kiinnitetään kehittämisen vastuutaho**

Linjaus 2: Tuotetaan maakunnan (järjestämisvastuullinen) johtamista ja valtion maakuntien ohjausta tukevat tiedot sekä tiedon hyödyntämistä tukevat välineet

- Kehitetään maakuntien ohjausta tukevat tiedot, joka perustuu palvelutoiminnasta syntyvään tietoon
- Suunnitellaan tietojen käyttöä varten ”kansallinen tietovaranto”, joka perustuu yhteisiin tietorakenteisiin ja luokitukseen → sote-palvelujen osalta lähtökohtana ”palvelupaketit” (järjestäjän ja tuottajan välinen ohjauksen ja raportoinnin
- **Kiinnitetään kehittämisen vastuutaho**

Linjaus 3: Maakunnan toiminta vastaa tietoturvallisuus- ja tietosuojavaatimuksia

- Maakuntien ICT-palvelut suunnitellaan vastaamaan tietoturvallisuus- ja tietosuojalainsäädännön (ml. EU tietosuojasetus) vaatimuksia ja huolehditaan palvelujen ulkoistuksessa sekä palveluhankinnoissa palveluntarjoajan asianmukaisista varautumis-, valmius- ja tietoturvajärjestelyistä, joilla turvataan henkilötietojen suoja, viranomaisen toiminta sekä asiakirjojen julkisuus, eheys ja salassapito

3. YHTEISILLÄ ICT-PALVELUILLA TOTEUTETAAN MAAKUNTIEN JÄRJESTÄMISTEHTÄVÄT

Linjaus 1: Maakunnat käyttävät yhteisiä kansallisia ICT-palveluja

- **Maakuntien yhteisiä ICT-palveluja** käyttävät kaikki maakunnat, ja niiden järjestämistä ja käyttöä ohjataan lainsäädännöllä
- Muilta osin maakunnan ja palvelukeskuksen toimintaa tukevien ICT-palvelujen suunnittelu jätetään pääosin tulevien maakuntien vastuulle (suunnitellut valmisteluprosessit, mm. neuvottelumenettely)
- Maakunnan tarvitsemien ICT-palvelujen järjestämisessä hyödynnetään mahdollisimman hyvin olemassa olevia ratkaisuja / palveluja

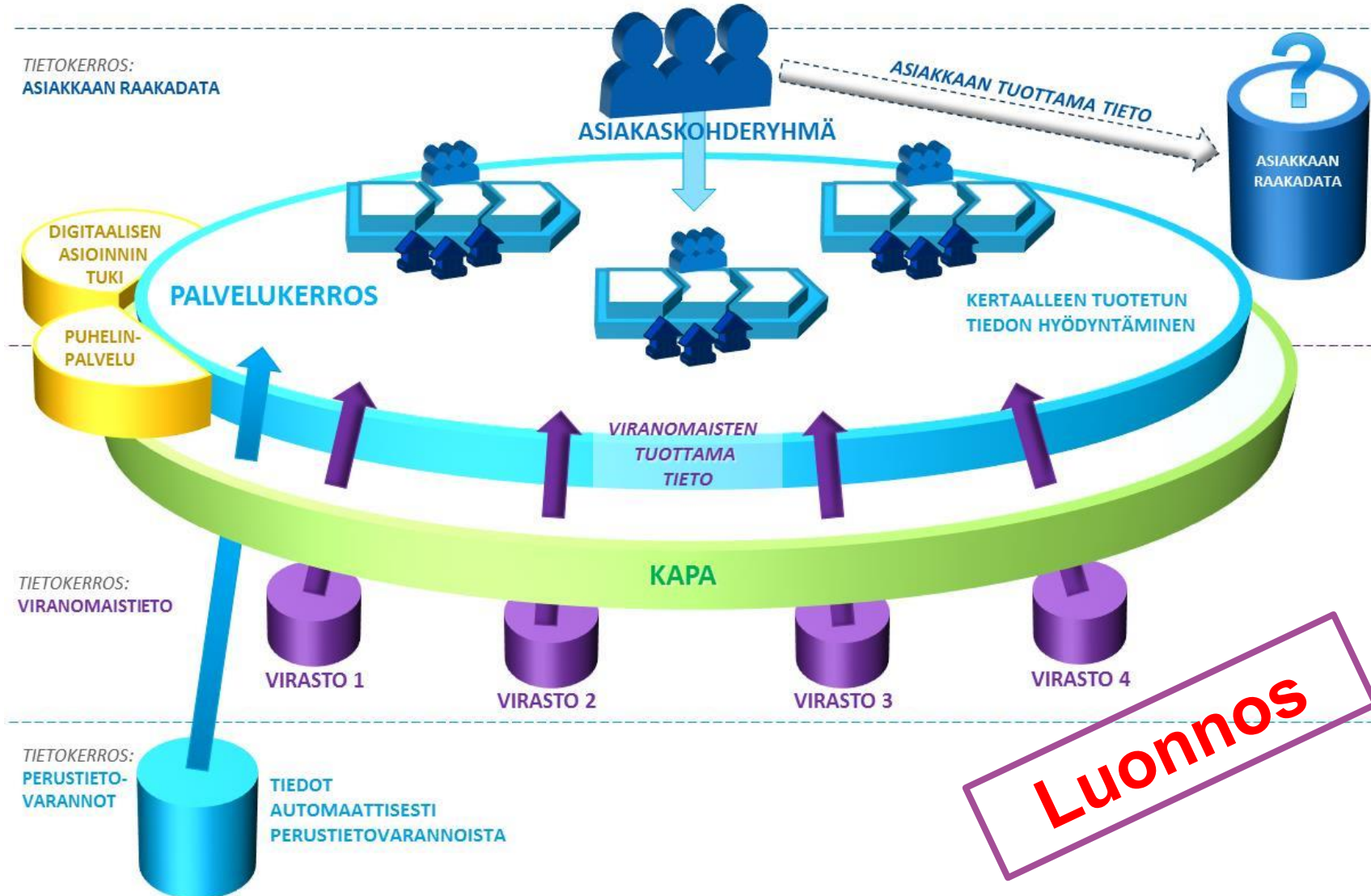
Linjaus 2: Varmistetaan maakuntien palvelutuotannon jatkuvuus

- Muutoksen aikana varmistetaan palvelutuotannon jatkuvuus (uuden kehittämisen ja olemassa olevan hyödyntämisen arvioinnin lähtökohta on toiminnan jatkuvuuden turvaaminen)
- Tunnistetaan siirtyvät ja poistuvat tietojärjestelmät

Linjaus 3: Ensimmäisessä vaiheessa järjestettävä maakuntien uusia prosesseja tukevat Digi-palvelut

- Maakunnan perustamisen yhteydessä toteutetaan ensin maakuntien hallintoa, tiedolla johtamista, toiminnanohjausta ja neuvottelumenettelyä sekä maakuntien asukkaiden/asiakkaiden hallinnassa tarvittavia palveluja sekä maakunnan kansalaisille järjestämiä sähköisen asioinnin palveluja
- Jokaisen kansallisen palvelun osalta laaditaan kustannus/hyötylaskelmat ennen sen järjestämisvastuun määrittämistä yhteiselle ICT-palvelukeskukselle

ASIAKASLÄHTÖINEN PALVELUKOKONAISUUS

4. ICT-PALVELUKESKUS TOTEUTTAA YHTEISET ICT-PALVELUT

Linjaus 1: Maakunnan yhteisten ICT-palvelujen järjestäminen keskitetään maakuntien yhteiseen ICT-palvelukeskukseen

- Esivalmistelu- ja väliaikaishallinnon vaiheessa ICT-palvelukeskuksen tehtäviin kuuluu pääsääntöisesti uusien palvelujen kehittäminen; mahdolliset päällekkäiset palvelut karsitaan vaiheittain

Linjaus 2: Valtio perustaa maakuntien yhteisen ICT-palvelukeskuksen vuoden 2017 alusta

- Valtio perustaa vuoden 2017 alusta ICT-palvelukeskuksen (osakeyhtiö)
- ICT-palvelukeskus aloittaa toimintansa heti perustamisen yhteydessä: ICT-palvelukeskukseen valitaan hallitus ja nimitetään toimitusjohtaja
- Palvelukeskuksen valmisteluun osallistuvat henkilöt valitaan valtiolta, kunnista ja kuntayhtymistä sekä niiden omistamista organisaatioista

Linjaus 3: Maakuntien yhteisen ICT-palvelukeskuksen ensimmäisenä tehtävänä on väliaikaishallinnon ja maakunnan perustamista tukevien ICT-palvelujen järjestäminen

- ICT-palvelukeskuksen tehtävänä on järjestää väliaikaishallinnolle ja maakunnan perustamisessa ja toiminnan käynnistämiseksi tarvittavat ICT-palvelut, jotka perustuvat maakuntien yhteiseen arkkitehtuuriin
- Ensin järjestetään se, mitä ei tällä hetkellä ole olemassa (puuttuvat ja maakuntien uudet yhteiset palvelut)
- Esivalmistelu- ja väliaikaishallintovaiheessa ICT-palvelukeskus ei rakenne omaa tuotantoa, vaan järjestää/hankkii ICT-palvelut markkinoilta tai kuntien/kuntayhtymien omistamilta yhtiöiltä

Linjaus 4: ICT-palvelukeskuksen toiminta rahoitetaan budjettivaroin esivalmistelu- ja väliaikaishallinnon aikana (ICT-palvelukeskuksen perustaminen ja toiminnan käynnistys)

- ICT-palvelukeskuksen liiketoimintamalli suunnitellaan esisuunnitteluvaiheessa.

5. KANSALLISELLA OHJAUKSELLA VARMISTETAAN MUUTOKSEN TOTEUTUS

Linjaus 1: Maakuntien tietohallinnon kansallinen ohjaus on yhdellä ohjausyksiköllä

- Ohjausyksikön toimivaltaan kuuluu valtion maakuntien tietohallinnon ohjaukseen liittyvät tehtävät
- Toimialojen ohjauksesta vastaavien ministeriöiden maakuntien tietohallintoon kohdistuva ohjaus yhdenmukaistetaan kansallisen ohjausyksikön kautta

Linjaus 2: Maakuntauudistuksen tietohallinnon muutosta johdetaan ohjelmana

- Maakuntauudistuksen kansallisen tason muutoksesta muodostetaan ohjelma, jota myös johdetaan ohjelmana. Ohjelmaorganisaatio koostuu päätoimisesti ohjelmaa toteuttavista henkilöistä.
- Muutokselle ja sen eri vaiheille laaditaan tavoitteet ja aikataulut
- Muutoksen toteutukseen liittyvät tehtävät vastuutetaan asianomaisille viranomaisille

Linjaus 3: Maakuntauudistuksen osaksi muodostetaan kansallinen tukiohjelma, jolla autetaan nykyisiä toimijoita, väliaikaista valmistelutoimielintä, maakuntaa ja kuntia ja kuntayhtymiä toteuttamaan uudistuksen aiheuttamat muutokset

- Uudistuksen esivalmistelun aikaista organisointia, väliaikaista toimielintä ja maakuntaa tuetaan toteuttamaan maakuntauudistuksella asetettujen tavoitteiden vaatimat toimenpiteet muutoksen eri vaiheissa
- Kuntia ja kuntayhtymiä tuetaan selvittämään lähtötilanteensa muutoksen toteutuksen vaatimalla tasolla (palvelujen järjestämis- ja tuotantojärjestelyt, sopimukset yms.)
- Kuntia tuetaan sopeuttamaan tietohallintoa ja ICT-palvelujen tuotantoa muutoksen jälkeiseen tilanteeseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden digitalisointia ja ICT:tä koskevat tarkemmat linjaukset maakuntadigi - muutosohjelman valmisteluun

Hallituksen strategiaistunto 12.9.2016

Lähtökohdat

- Sote-tieto hyötykäyttöön strategian toteuttaminen nopeutetulla aikataululla: strategia päivitetään maakuntaympäristöä vastaavaksi
 - vaiheittainen eteneminen kohti uutta ratkaisumallia
- Sote-digitalisaatiota ja ICT-toimintaa kehitetään osana maakunnan yleistä ICT-toimintaa ja digitalisointia ohjelmallisesti maakuntadigi -ohjelmassa
- Arkkitehtuurin pohjana monikerroksinen palveluekosysteemi ja julkinen tieto- ja tietojärjestelmäydin

Tiedon käyttöä koskevat periaatteet

1. Tieto seura ihmistä -periaate:
 - Potilas- ja asiakastieto on käytettävissä koko hoito/palveluketjun aikana
 - Käyttäjän vaihtaessa palveluntuottajaa siirto seuraa kansallisen alustaratkaisun kautta paitsi siltä osin kuin asiakas kieltää tiedon siirron laissa säädetyillä perusteluilla
2. Tulevassa järjestelmässä mahdollisuus järjestäjällä yhdistää potilas- ja asiakastietoa, biopankkipohjaista tietoa, genomitietoa sekä muuta massadataa ja pientä dataa
3. Järjestäjällä mahdollisuus hyödyntää riskiprofilointia, palveluiden tuottajien mahdollisuus riskiprofilointiin rajoitetumpi
4. Hoito/asiakassuhde ilman eri valtuutusta antaa oikeutuksen tiedon käsittelyyn ja asiakaskohtaista palveluiden yhteensovittamista ja ohjausta varten järjestäjällä oikeus tietoihin ja niiden yhdistelemiseen laissa säädettävillä rajoituksilla. Yksilö voi kieltää tietyin osin
5. Tiedon integraatio hoidetaan pitkälti kehittyvän Kanta-alustan kautta
6. Yksilöllä oikeus saada -tietää ja tiedollinen itsemääräämisoikeus toteutetaan laajalti digitaalisesti
7. Tiedon käyttöä ja ICT:tä koskevat ratkaisut mahdollistavat laajalti oman datan tuomisen palveluekosysteemissä hyödynnettäväksi asiakkaan määrittelemien ehdoin.

Sote -digitalisaatio maakunnassa -visio

Sote-ICT -ratkaisuja ja monikerroksista palveluekosysteemiä ja sen kehittämistä koskevat linjaukset

- **Tieto- ja tietojärjestelmäydin:**
 - Kanta -alusta dynaamisesti kehittyvänä kokonaisuutena: sis. OmaKanta
 - ODA
 - Biopankit, geenitietokannat, muut sote -perustietovarannot: laissa säädetyt rekisterinpitäjät
 - Kelan maksutusratkaisut
 - Järjestäjän tietojärjestelmäratkaisut (hankittava): maakuntien yhteinen palvelukeskus
 - Ydin kaikkien palveluntuottajien ja asiakkaiden käytettävissä laissa säädetyillä perusteilla: kaikilla tuottajilla velvollisuus liittämiseen ytimeen
 - Ydin valtion eri viranomaisten ja maakuntien järjestämis- ja tuotantovastuulla. Pohjana nykyinen lainsäädäntö
- **KAPA, kansallinen palveluväylä (tiedon välityskerros):**
 - tiedon ja palveluiden yhteentoimiva liittäminen ytimeen ja eri palveluiden välillä. Kapa-lain mukaiset vastuut
- **Tieto- ja datakerros:**
 - muu kuin perustietovarantoon kuuluvat viranomaistiedot ja raakadata: potilastietojärjestelmät tuottajakohtaisesti.
 - asiakkaiden raakadata, jonka asiakkaat keränneet ja tallentaneet sellaisiin sovelluksiin, joissa se on palvelukerroksen ja järjestäjänkin käytettävissä. Standardointi ja rajapintojen avoimuuden edistäminen
 - lakiin perustuen julkiset viranomaiset
 - tiedon toissijaisen käytön mahdollistava operaattori ja tiedon toissijaista käyttöä koskevat periaatteet
- **Palvelukerrokset:** yksityiset ja julkiset sekä järjestöjen palvelut, itsepalvelu- ja omadataa keräävät ja hyödyntävät ratkaisut. Julkinen valta tuottajana ylläpitää osaa palveluita
 - julkisen vallan tuottamat palvelut: maakunnan palvelulaitos
 - julkisen vallan järjestämisvastuulla olevat, yksityisten tuottamat palvelut: tuottajat
 - ekosysteemiin liitetyt yksityiset palvelut
 - itsepalvelu- ja omadata -pohjaiset sovellukset markkinaperusteisesti, mahdollisuus toimittaa tietoa palvelutuottajille ja järjestämisvastuulliselle sekä omadata -kokonaisuuksiin

Kehittämislinjauksia

- Maakuntien ICT-palvelukeskuksen kokonaisuuteen perustetaan omana yhtiönään Sote-ICT -kehittämisen- ja palveluyhtiö
 - tytäryhtiö/palvelukeskuksessa yhteisen holding -yhtiön alla
 - yhtiön ydintehtävä: tieto- ja tietojärjestelmäintegraatiopalvelut palveluekosysteemin ytimen kanssa kaikille, järjestämistoiminnolle strategisen kehittämissalkun toteutukset sekä sähköisen asioinnin ja analytiikan ratkaisut
 - yhtiön perustaminen yhdessä sairaanhoitopiirien ja kuntien in house -yhtiöiden kanssa selvitetään
- Maakunnille luodaan yhteinen järjestämisen ratkaisu: valmistelu yhteistyössä UNA- ja Apotti -vaatimusmäärittelyitä ja kokemuksia hyödyntäen
- Julkisen tuotannon potilastietojärjestelmät: modulaarinen tietojärjestelmäarkkitehtuuri - nykyisten järjestelmien tilalle 2-3 järjestelmää (Apotti on 1 näistä). UNA-konsortion valmistelun pohjalta voidaan hankkia 1 uusi tarjottavaksi kaikille käyttöön

SoteICT -palvelukeskusyhtiö: tehtäväala

Maakunta-Digi -muutosohjelman karkea tiekartta (täydentyy valmistelun kuluessa)

1. MaakuntaDigi- ja sen osana SoteDigi -muutosohjelman ja ICT:n kehittämisen tavoitetilaa ja kehityspolkua sekä maakuntien ICT-palveluskeskusta ja siinä toimivaa Sote-ICT -palvelukeskusta koskevat hallituksen linjaukset
 - syyskuu 2017
2. Maakuntien yhteisten palvelukeskusten perustamisen valmistelun rahoitus vuoden 2016 LTAE
 - syyskuu 2017
3. Maakuntien ICT -palvelukeskukseen tulevan Sote-ICT -palvelukeskuksen toiminnan käynnistämiseen tarvittavan sote-osaamisen ja yhteistyön vaihtoehtoja koskeva selvitys ja hallituksen linjaukset
 - keskustelu sote in house -yhtiöiden tulemisesta mukaan palvelukeskusprojektiin
 - syys/lokakuu 2017: linjauksia lokakuussa
4. a) MaakuntaDigi -muutosohjelman (sisältää SoteDigi -muutosohjelman) rahoitus kootaan vuoden 2017 talousarvioesityksen täydentävään esitykseen
 - b) Sote -tietojärjestelmien kehittämisvaihtoehtoja ja toiminnallisuuksia koskevista vaihtoehtoista kustannushyötyanalyysit ja investointilaskelmat muutosohjelman rahoitusta varten
 - lokakuu 2017

Muutosohjelman karkea tiekartta jatkuu

- 5. Valtioneuvoston yhteistä ohjausmallia koskevat tarkemmat kuvaukset ja linjaukset osana HE:n valmistelua; loka-marraskuu 2016
- 6. ICT-palvelukeskuksen valmisteluorganisaatio käynnistyy; marraskuu 2016
- 7. Muutosohjelman tiekartan tarkempi hahmotelma valmiina; marraskuun 2016 loppu
- 7. Uusien tietojärjestelmäratkaisujen investointeja ja kilpailutuksia koskevat ratkaisut
 - loka - joulukuu 2017
- 8. Alueellisten muutosohjelmien tiekartat suositellaan valmiiksi; joulukuu 2017

Muutosohjelman karkea tiekartta jatkuu

- 9. Muutosohjelma, jossa
 - valmisteluvaihe 2016-2017: etenemispolun suunnittelu ja ensimmäisten yhteisten ratkaisujen toteutuksen valmistelu, hallitun siirtymän ja jatkuvuuden varmistaminen. Palvelukeskuksen perustaminen
 - käynnistämisvaihe 2017-2018: toimintojen jatkuvuuden turvaaminen ja hallittu siirto maakunnille. Väliaikaishallinnon ja maakunnan toiminnan käynnistämisen edellyttämät ratkaisut. Maakunnan järjestäjänä ja maakunnan asiakkuudenhallinnan ja muutaman priorisoidun ratkaisun toteutus. Sopimusten siirrot.
 - siirtymävaihe 2019-2022: voimaanpanolain mukainen siirtymäaika, jolloin aikaisempia sopimuksia voidaan soveltaa ilman uutta kilpailutusta. Uuden digitaalisen toiminnan käyttöönotot ja sote -tieto hyötykäyttöön strategian toimeenpano pääosin valmiiksi. Järjestäjän tietojärjestelmäkokonaisuuden priorisoidut osat käyttöön. Potilastietojärjestelmien uudistuksia.
 - strategisen jatkokehittämisen vaihe 2023: monikerroksisen palveluekosysteemin kehittämissalkun mukainen jatkokehittäminen: kokonaan digitalisoitu toiminta ja analytiikka AI -ratkaisuihin

LUONNOS - ESIMERKKI TARKEMMASTA ETENEMISESTÄ

Palvelukeskuksen rakentumisen alustava tiekartta,
selvityshenkilöiden alustava ehdotus

